

Dr H. F. KOHLBRUGGE

Dr. H. F. Kohlbrugge

de eenvoudige heidelberger

Catechismuspreken

tweede, ongewijzigde druk

T. WEVER - FRANEKER

1. WAT IS UW EENIGE TROOST?

VRAAG EN ANTWOORD 1.

Vraag: Wat is uw eenige troost, beide in leven en in sterven?

Antwoord: Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben, die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomenlijk betaald en mij uit alle geweld [heerschappij] des duivels verlost heeft, en alzoo bewaart, dat zonder de wil mijns hemelschen Vaders geen haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet; waarom Hij mij ook door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt.

De Heere is onze Herder, onze trouwe Herder en onze Leidsman op de levensweg!

Dit zongen wij zoeven en deze boodschap moet ons, die Gods eigendom zijn, elke dag opnieuw verkondigd worden.

En wanneer het ons zóó verkondigd wordt, dat wij er werkelijk door getroost worden, dan zijn wij op dat oogenblik meestal als dwalende schapen: verblind door onze zonden en zorgen tasten wij vergeefs naar een uitweg.

Maar het Woord is altijd zoowel de Laatste als de Eerste en gesterkt door het Woord, grijpen wij moed om te antwoorden: „Ja, Gij zijt ook mijn Herder, ook mijn Leidsman, en dat zult Gij blijven ook!”

Eigenlijk ligt de geheele troost van het Evangelie buiten ons. Zij is rondom ons, maar ligt toch buiten ons. En nu gaat het er om dat deze troost, die buiten ons ligt, ons inwendig vervulle met vreugde in den Heere. Ik zeg: alle troost ligt buiten ons. Zij is aanwezig, maar wanneer ontvangen wij haar sterking? Dat hangt niet van de mensch af. God heeft de mensch weggestooten in een leven buiten het paradijs.

En van dat leven heeft Hij gezegd: „met smart zult gij kinde-

ren baren en tot uw man zal uw begeerte zijn en hij zal heerschappij over u hebben". En verder: „in het zweet uws aanschijns zult gij uw brood eten, totdat gij tot de aarde terugkeert". God zegt niet: „toddatt gij ten hemel zult varen" maar: „toddatt gij tot de aarde terugkeert waaruit gij genomen zijt".

Wat moet een mensch, die Gods eigendom is, temidden van deze levensomstandigheden staande houden; temidden van duizenden smarten, temidden van alles wat hem niet alleen voortdurend dréigt af te trekken, maar ook wèrkelijk aftrekt van de Levensbron?

Het Woord moet hem staande houden, het Woord moet hem oprichten, het Woord moet hem door alles heendragen.

Naar het gevoel schijnt dit Woord ons dikwijls in de steek te laten. Het kan de mensch, die Gods eigendom is, wel overkomen dat hij denkt: „ik ben het Woord kwijt". Is het zaad echter eenmaal in hem uitgestort, dan blijft het zaad er. Al lijkt het soms, naar ons gevoel, dat wij het Woord kwijt zijn, toch is het zaad in ons aanwezig (zonder dat wij het weten).

Het Woord ligt echter niet stil: het werkt in het verborgene door, totdat het plotseling zijn helder licht doet stralen in onze ziel en wij weer goed weten waar wij aan toe zijn.

Dit Woord, waarover ik spreek, is het onvergankelijke Woord, dat de mensch, die Gods eigendom is, eeuwigheidskind maakt. Dit Woord gaat niet hoog en ook niet diep, neen, het is zeer eenvoudig. Zóó eenvoudig, dat alle wijzen en verstandigen er hun leven lang niet aan toe zullen komen. Zóó eenvoudig dat juist hij, die er bij leeft, dit Woord dikwijls nog meer dan de anderen vergeet. Zóó eenvoudig, dat alleen dit Woord in staat is op te richten, te verkwikken en zóó te troosten dat wij vol moed weer voortgaan.

Het Woord, waarover ik spreek, hebben wij in onze Heidelbergsche Catechismus. Dat Woord is daar aanwezig als eerste vraag en antwoord.

* *
*

In 1563 ontving de kerk des Heeren een kostbaar geschenk: de Heidelbergsche Catechismus. —

In Zwitserland had God Zwingli de oogen geopend. God liet dezen man juist zóóveel zien, als hij zien moest, om den paus en de pauselijke leer een knauw te geven.

Voordat in Zwitserland sprake was van Luther of Calvijn, had Zwingli reeds zijn bron gevonden in het Woord Gods!

En weldra sloten meerdere, door God geroepen, bekwame en geleerde jongemannen zich bij Zwingli aan. —

Ook vormde God in deze tijd à Lasco, zonder twijfel één van de voortreffelijkste Reformatoren (hoewel hij, zooals dit meer gaat, het minst genoemd wordt).

Wij hebben nog van hem het onvergelykelijke formulier van het Heilig Avondmaal en het formulier van de Heilige Doop, dat de geheele Boodschap van het Evangelie omvat. Dit is een formulier van zoo hoog gehalte, dat ik graag al mijn preeken zou inruilen voor dit ééne Formulier! (hoewel ik zeer goed weet Wie mij gezonden heeft en Wie mij de prediking geeft).

Daarom dring ik er zoo op aan, dat gij bij de bediening van de Heilige Doop blijft zitten en niet weggaat. Dan moogt gij luisteren naar een Boodschap, die wij met blijdschap hooren kunnen en die, tenminste mij, altijd weer gelukkig maakt en groote vreugde geeft. —

Vervolgens verwekte God ook Caspar Olivianus, een hoogstaanden jongeman uit Trier. Deze werd, op uitnoodiging van den Godvreezenden keurvorst Frederik de derde, professor in Heidelberg.

Van dezen Olivianus nu, — Zacharias Ursinus heeft er ook aan meegewerkt — maar hoofdzakelijk van dezen Olivianus is de duitsche uitgave van de Heidelbergsche Catechismus afkomstig.

De aanleiding daartoe was deze: Vóór dezen keurvorst regeerde een zekere Otto Hendrik. De duivel had in die dagen een kwaadaardig zeloet opgehitst, die met vele anderen de luthersche Belijdenis als dekmantel voor zijn euvel daden misbruikte. Daardoor stichtte hij in de Palts en in Heidelberg allerlei onheil, twist en tweedracht en hij ergerde de geloovigen in den lande vreeselijk.

Daarna kwam keurvorst Frederik aan de regeering. Deze dacht: „Met God zal ik in mijn land aan dergelijke duivelsche streken een eind maken. Ik wil het arme volk van God de waarheid geven"! Deze waarheid kende hij zeer goed. Later, toen men hem verweet dat hij een calvinist was, kon hij tot den keizer zeggen: „De geschriften van Calvijn heb ik nooit gelezen, maar hier is mijn catechismus, die ik overal in margine met woorden van de Heilige Schrift voorzien heb, daarvan wijk ik niet af".

Zoo getuigde hij, op gevaar af zijn kroon te verliezen! Aan de waarheid, uitgesproken in zijn catechismus, hield hij zich zonder aarzeling vast.

Toen de voortreffelijke Olivianus deze catechismus gemaakt had, liet de keurvorst alle Inspectores en dienaren des Woords samenkomen.

Eenstemmig namen zij dit boekje aan en zij verklaarden dat het in alles overeenstemde met Gods Woord. Daarna werd het doorgegeven aan Kerk en school.

Nu is deze catechismus door Gods trouwe hand de catechismus geworden van de Palts en inzonderheid die van Nederland.

In Nederland is dit boekje steeds gehandhaafd, zoodat het ook de catechismus werd voor de Gereformeerde gemeente hier in Elberfeld. Allen, die ooit tot God bekeerd werden, zijn het eens met deze catechismus. Daartegenover: allen, die onbekeerd bleven, hebben er steeds aan gemorreld.

De groote Waarheid is in geen enkel, door de Gereformeerde kerk aangenomen leerboek zoo duidelijk uitgesproken als juist in dit geschrift. Deze waarheid namelijk: dat een mensch zalig wordt, zonder dat hijzelf ook maar iets daartoe bijdraagt, uit loutere, vrije genade door Christus. Ook dit: dat voor het geheele geloofsleven, het leven der heiligmaking en der goede werken, voor *alles*, Christus de Omega en de Alpha, de laatste en de eerste is. Zodoende schiet de mensch er in het stuk der zaligheid geheel en al bij over; het is enkel en alleen een werk van almachtige genade. —

Dit boek nu is door de kerk, door de ouders, door God zelf als eerste vragenboek aan de kinderen geschonken. Het moet ook het eenige vragenboek van de volwassenen zijn. Elk kind moet — ja, moet — zoodra het kan lezen, die eerste vraag leeren: Wat is uw eenige troost beide in leven en in sterven? —

Dit boekje begint op deze wijze wel zeer eigenaardig. Het gaat eigenlijk dwars in tegen alle kennis en verstand van menschen! Want overal waar deze vraag en dit antwoord gehoord worden, klinkt de stem: „ja, mijn kind is nog dood, mijn kind verstaat er nog niets van! Mijn jongen, ja, ik houd veel van hem en ik heb hem lief, maar er is nog geen Leven in hem!”

„Mijn dochter, ja, zij is een goed kind, maar zij is ook nog dood!” Moet nu zoo'n kind leeren en opzeggen: Wat is *uw* eenige troost beide in leven en in sterven?”

Het verstand zegt: „Neen!”

De waanwijze, de wederdooper, zegt ook: „Neen, neen, tot geen enkele prijs! Het kind moet eerst levend gemaakt worden, en wanneer mijn kind is levend gemaakt, dan eerst mag het deze vraag en dit antwoord leeren en opzeggen.”

Zóó zou de duivel het wel graag willen hebben! Dat is de

remonstrantsche duivel, die de leer van de vrije wil voorstaat, dat is de duivel der wederdoopers, dat is de pelagiaansche duivel, die allen willen helpen zonder middel.

Het Leven komt echter niet uit de mensch, de mensch maakt zichzelf nu eenmaal niet levend, het Leven komt van God.

En het Leven van God komt door middel van Zijn Woord, door het Evangelie.

En dit is onmisbaar, want wanneer dit Leven in de mensch niet onderhouden werd, wanneer er niet voortdurend, zooals bij het licht, olie bij kwam, zou het spoedig uitdooven.

Door middel van het Woord blijft dus de mensch in het Leven, wordt het Leven onderhouden.

„Ja,” zegt gij: „Maar dan moet de Heilige Geest er bij komen.” Dat gaat mij, die u onderwijs, op dit oogenblik niet aan.

Dat de Heilige Geest het doet weet ik zeer goed, dat wil ik u ook leeren.

Maar de Heilige Geest komt van bóven naar beneden en niet andersom.

Daarom kom ik, als van boven af, tot u, mijn kind, en ik kom tot u, volwassene, met de vraag: „Wat is *uw* eenige troost in leven en in sterven?” Het Evangelie sluit hier niemand uit. Deze vraag komt tot een, tot twee, tot vier, tot duizend, tot een geheele gemeente, tot een geheele stad, tot het gansche land! „Maar alle menschen *hebben* deze troost toch niet?”

Neen, niet één heeft deze troost van huis uit. Toch moet de vraag aan allen gesteld worden. Hij, die in de catechismus deze vraag stelt, is iemand die weet in Wien hij gelooft. Iemand die weet dat zijn erfdeel bij God voor hem is weggelegd en bewaard wordt tot op de jongste dag.

Maar als hij met de vraag komt, richt hij haar van boven af, in het algemeen, tot de een zoowel als tot de ander, zonder onderscheid.

„Ja,” zegt gij, „maar daarom *heeft* men die troost nog niet.”

Neen, maar de vraag wordt juist daarom gesteld opdat wij tot onszelf zouden inkeeren en ernstig zouden overwegen: „Wat vraagt die man daar?” Hij spreekt van troost, — wat is dat? Hij spreekt van troost in leven en in sterven. Hij vraagt mij: wat is *uw* troost? Hij vraagt: wat is uw *eenige* troost? De zon heeft geschenen, de regen is gevallen... de vraag stoot ons wakker; waar de vraag beweging brengt, daar brengt zij beweging. De vraag komt dus niet tot ons, alsof zij zegt: Het gaat ú hier wel aan, maar ú daar niet!

Neen, zij komt, zooals de waarachtige reformatorische leer altijd komt, met de genade.

En nu één vraag: Wie kan zich, bij aanvang of voortgang, beroemen op zijn leven, wanneer hij gesteld wordt tegenover deze vraag?

De vraag als *vraag* zal tot bekeering brengen, zal tuchtigen, straffen en troosten. De vraag slaat dood en maakt levend.

Welaan dan, mijn kind, wanneer ik u nu vraag: „Wat is uw eenige troost?” dan zult ge mij onmiddellijk antwoorden: „Moeders schoot” of „lekker eten” of „een pop” of „een schaap”.

Maar nu wil ik u nog wat beters leeren, namelijk dit, dat ge begint te bidden: „Heere Jezus, ik heb gehoord dat Gij in de dagen, toen Gij hier op aarde waart, de kinderkens zoo hebt liefgehad en hen geliefkoosd en gezegend hebt, — — zegen ook mij!”

Zie, ge kunt toch vandaag of morgen ziek worden, vader of moeder kan u ontnomen worden, zelf kunt gij dóódziek worden, — jonge kinderen sterven ook!

Welnu, voor een kinderhart is niet méér noodig dan deze vraag en dit antwoord, opdat het levend worde en de geloofswoorden, die van het Leven getuigen, uitspreke. Vader en moeder begrijpen dikwijls niet hoe het kind daartoe komt. Alsof vader en moeder een anderen leermeester hadden dan het kind, namelijk de Heilige Geest die in het verborgene werkt! —

Er zijn menschen die de wereld liefhebben, zij zijn christenen naar belijdenis en kerkgang; nu wil ik zulk een mensch de vraag stellen: Wat is uw eenige troost in leven en in sterven? Nu, wie denkt, die denkt. Wie leeft als een plant of als een dier, als een os of een ezel, zal de vraag en het antwoord leeren en opzeggen, maar niets denken.

Wie er echter bij nadenkt, bekijkt de vraag wat naderbij. Hij verstaat: er is hier sprake van troost, van een *eenige* troost, er wordt gevraagd naar *mijn* troost, naar de eenige troost *in leven en in sterven*. En dan klemt de nood: O God, deze troost heb ik niet. En wanneer zoo iemand tot zichzelf inkeert en zegt: „neen, die troost heb ik niet”, van waar moet dan de troost komen? Moet de mensch deze troost dan maar op de weefstoel weven? Heeft de mensch dan handen om deze troost te maken? Heeft hij een hart, om deze troost uit zijn gezindheid op te roepen? Heeft hij een verstand en een wil, om deze troost uit te denken of te scheppen?

Och, een zeer beroemd professor in de theologie had eens een troostrijk boek geschreven over: *Genade overwint!* Maar God ontnam hem, uit heilige oorzaak, alle troost der oogen en des lichts.

Toen was het uit met zijn geleerdheid, en wanneer *God* niet juist deze 1e vraag opnieuw op zijn hart gebonden had, dan zou de man in schande geëindigd zijn.

Wij allen hebben deze vraag geleerd, en toch denk ik dat er velen hier zitten, die vaak gelachen, heilig gelachen hebben als zij haar lazen of hoorden.

Er zijn ook meerderen onder ons die van deze vraag en het antwoord een klein weinig vernomen hebben, zoodat deze hem voorkomen als een bekend land en tegelijk ook weer als iets onwezenlijks, als dorpjes in Bohemen.

Maar het blijft waar, dat wij allen, zooals wij hier zitten, deze vraag en dit antwoord doorgaans vergeten.

Zeker, als God de vraag in ons hart gelegd heeft en ons heeft levend gemaakt, dan blijft de vraag in ons hart werkzaam en gaat er niet weer uit; maar het is wat anders er gebruik van te maken!

Dat zeg ik tot allen, opdat wij weten en leeren verstaan, welk een kleinood wij hebben, welk een kostbare ring de Heere zijn kinderen aan de vinger steekt, opdat ons oog voor deze rijkdom open gaat.

Het gaat met deze vraag als met de Urim en de Thummim van den hoogepriester.

Dit kleinood ligt volkomen buiten ons en toch is het aanwezig. Hoewel volkomen buiten ons, is het toch in het hart van ieder dien God bekeerd heeft. Het gebruik hebben wij echter niet in eigen handen. — —

Het woord „troost” beteekent hier niet „een vertroosting”. Het woord „troost” geeft hier eigenlijk de grond aan, waarom men zich over iets verblijdt.

Het is een troost buiten ons, niet in ons.

Zooals wanneer iemand bedroefd, verlegen en door schrik bevangen neerzit en daar komt een ander tot hem met woorden die opbeuren en rust geven. Dan is dat, wat die andere brengt, wel *buiten* de bedroefde en vertwijfelde, toch dringt het *in* hem door. Deze troost, waarover de Catechismus hier spreekt, is dat, wat God in Christus voor de arme, verloren mensch wil zijn; opdat deze troost ervaren worde in het hart van de arme, de bedroefde, de vertwijfelde en de verlegene. — —

Deze troost is een troost in het *leven*.

Dit leven, ook het meest voorspoedige, is steeds een leven vol moeite en verdriet, eigenlijk: een dood.

Zoo is het in de armste hut en in het weelderigste paleis. De schijn bedriegt, de werkelijkheid is: dit leven is een dood.

Wat hebt gij in dit leven dat u vroolijk en verheugd maken kan? Wat hebt gij, waardoor ge dit leven getroost en verheugd, vroolijk en opgeruimd genieten kunt?

Wilde de mensch het maar weten, wilde hij het maar erkennen dat het leven niets anders is dan een dood.

De mensch wordt steeds weer gekweld door allerlei lijden. Vele hartstochten vervoeren ons hart, de eene zorg volgt op de andere, het houdt niet op. Waar de mensch zich bevindt op de aarde, al is zij ook nog zoo mooi en de mensch ook nog zoo edel, daar maakt hij deze aarde tot een hel.

Aan God ligt het niet, het ligt aan de mensch dat hij zijn eigen leven bedorven heeft en bederft, dat hij elke dag nieuwe kwellingen oproept, en vindingrijk is en blijft in het pijnigen van zichzelf. —

Wat hebt ge dan in dit leven?

Och, wanneer de kinderen van deze wereld niet alles op alles zetten om genoegens na te jagen en zoo de tijd te dooden en de verveling te verdrijven, dan zou men kunnen gelooven dat zij dit leven vroolijk genieten. Zij bewijzen er mee dat in de diepten van hun hart nacht en dood verscholen liggen. Zij willen deze schaduwen doen verdwijnen door muziek en dans en wat dies meer zij. —

Gij hebt dit leven niet in uw eigen hand, niet in uw eigen macht.

Wat gij met veel moeite opbouwt, breekt u een ander weer af. Ja, gij bouwt het met uw rechterhand en breekt het zelf weer af met uw linkerhand. De mensch is het wonderlijkste raadsel! Niet één mensch is meester over de omstandigheden. De machtigste keizer zucht op zijn troon nog veel dieper dan de arme tobber in zijn hut. Hij heeft ook veel meer te vreezen en heeft meer angst, meer nood. Temidden van bal en tooneelspel, temidden van de wervel der vroolijkheid, moet hij bedenken dat zijn leven onzeker is.

Dat is het lieve leven! Hoe verheugd is de mensch wanneer hij van de avond tot de morgen en van de morgen weer tot de avond komt.

Is het leven, als schepping Gods, werkelijk zóó?

Nee, maar de mensch bederft altijd weer alles, sinds hij van God is afgefallen en onder de vloek ligt. Hij moge een groot

verstand hebben, of een sterk karakter en vaste wil, niets helpt. Hij geeft zich over aan datgene, waardoor hij zich heeft laten knechten. Indien hij dan nog maar de hoop kan koesteren dat dit leven, voor zoover het een dood is, eenmaal een einde neemt!

Maar wanneer het laatste uur geslagen heeft, dan ligt de mensch: koud, in een kist; en hij wordt naar het kerkhof gedragen. . . . En dan? . . .

Zoo gaat het: de hartstochten, de zorgen, de ziekten en de zwakheid houden in dit leven niet op — en tenslotte komt de dood.

Dan wordt gezegd: „ik moet sterven, nu moet ik sterven! ik heb nog gehoopt: dit zou anders worden en dat zou anders worden, dit zou beter worden en dat zou beter worden!” . . .

Nu ja, God helpt in genade hier en redt in genade daar, maar toch, er zijn steeds weer nieuwe kwellingen, nieuwe zorgen, nieuw lijden. Dat eindigt nimmer.

Dit nu is nog niet alles. De 1e vraag komt tot u, kind, tot u, volwassene, omdat er nog iets bijzonders achter ligt. Namelijk dit: zij wil u het hoogste goed brengen!

De vraag komt tot u, zooals gij ligt midden in uw dood. En deze vraag is een hoorn des overvloeds van zegen en zaligheid voor *dit* leven.

Maar er zit nog iets meer achter.

Er ligt iets in, dat men voor driehonderd jaar nog beter begreep dan tegenwoordig.

Toen hadden zij nog weet van *de wet*, en dit is nu bijna uit alle harten verdwenen.

Nu is over jong en oud, pausgezinden en evangelischen, een geest vaardig geworden, waardoor zij niet meer vragen naar de wet Gods. Zij rekenen alleen met hun eigen wil en deze zetten zij door. Geduld oefenen, afwachten en hopen kunnen zij niet. — —

Nog eens: er ligt iets achter deze vraag.

Waarom hoorde men vroeger zooveel van waarachtige bekeeringen? Waar kwamen die mensen vandaan, die enkelen nog, (hun aantal wordt almaar kleiner, ook in onze gemeente, de meesten liggen al op het kerkhof) van waar kwamen die profeten en profetessen die konden getuigen van Gods genadige erbarming? Menschen, die wisten: „dit is goud en dat is valsche munt!” Van waar? Waren zij niet geboren in de afgrond der verlorenheid, toen zij wegzonken voor Gods Wet?

Daar zit de fout van deze tijd. Er is nu geen eerbied meer voor Gods wet.

Wat is uw eenige troost in leven en in sterven?

Zie, kind! zie, volwassene! hier wordt u een volle korf met levensbrood en levenswijn geboden!

Zij wordt echter alleen bereikt aan hem die uit de Wet zijn zonde leerde kennen, zijn zonde belijdt en betreurt, niet als zonde op zichzelf, maar als een vergrijp tegen de allerhoogste Majesteit, als een misdaad tegen den almachtigen en alleen heiligen God, die u gemaakt heeft en van Wien gij afhangt.

Tegenwoordig grijpt men met zijn goddelooze, onreine handen in de korf der genade, zonder te belijden: „ik heb gezondigd”, zonder dat men in het hart het wachtwoord heeft: „Nee, nee, Gods wet moet blijven staan!”

Wanneer de vraag tot u komt, verwacht zij dus van u, dat gij vanwege uw zonden waarachtig bedroefd, verslagen en gebroken zijt.

Het zondigen houdt in dit leven niet op, voortdurend zondigen wij tegen God en onze naaste.

Maar als Gods wet zaligmakend werkt, komen wij tot de belijdenis: „ik heb gezondigd. . . maar het móet weer in orde!”

Ja, tot deze belijdenis komt het, en al is het hoofd wel eens stijf en wil het zich vandaag niet buigen, morgen buigt het zich driemaal!

De vraag komt dus in de eerste plaats tot de overtreders der heilige geboden Gods, die hun zonden voor God belijden, die voor Hem schuldig staan aan de overtreding van alle geboden bij de aanvang en de voortgang van hun bekeering.

De vraag komt tot menschen, kinderen of volwassenen, jongemannen of grijsaards, die goed weten dat zij geen enkel gebod Gods werkelijk gehouden hebben en dat zij nog steeds tot alle boosheid geneigd zijn.

Menschen dus, die van harte bedroefd zijn.

En wij houden stééds een open oog voor de geboden Gods, als Hij ons hart waarachtig getroffen heeft.

Hoe opgewekt en vroolijk wij ook zijn, wij worden opnieuw terneergeslagen, wanneer wij denken aan alles wat wij, op één dag, verkeerd doen.

Deze vraag richt zich dus niet tot menschen die alleen maar zoo in het algemeen zondaar willen zijn, nee, zij richt zich tot zeer bijzondere overtreders, tot zeer goddelooze zondaren, tot zeer groote zondaren.

Dat bracht de tijd, waarin deze vraag gesteld werd, mede.

Men had eerbied voor de Wet, en toch deed men zonden, waaraan men nu ternauwernood denkt. Want men was eerlijker, men wilde niet méér schijnen dan men was en liet zich daarom ook minder terughouden.

De vraag wordt dus zelfs aan hem gericht, die zucht in de diepste kerker, aan hem, die ligt uitgestrekt in het graf der zonde, en onder de grafsteen en het gewicht van zijn schuld niet kan uitkomen.

Welke is uw troost beide in leven *en in sterven*?

De vraag zegt dus: Nog is er troost. Troost voor u, in de ellende van dit leven en troost voor u, wanneer ge op uw sterfbed ligt, niets hebt en denkt: „nu moet ik verloren gaan”.

Er is troost voor u, wanneer gij vanwege uw zonden treurig en bedroefd zijt naar God.

Och, er zijn zooveel moeilijke vertroosters in de wereld! Zoo-veel menschen, die, al komen zij ook met allerlei teedere troostwoorden, toch mijn nood en mijn ellende niet kennen omdat zij er niet zijn ingedeeld.

Hier komt echter een vraag die spreekt van een eenige troost, ja, een *eenige* troost!

Dus niet een troost die benauwt, maar een echte troost. Niet een troost, die machteloos staat, maar een troost die opricht. Een troost die blijft, wanneer alle schepselen u ontvallen, wanneer alles, wat voor oogen is, in nevelen verdwijnt.

Het is een volkomen en een blijvende troost. Niet een troost alleen voor vandaag en morgen, maar een troost, die met u door de dood gaat.

Nu vraagt de Catechismus: Wat is *uw* troost?

Gij antwoordt: ik heb geen troost. „Zie!” zegt de vraag, „gij hebt haar toch! gij hebt de eenige troost!” „Ja? waar heb ik deze troost dan?” O, die troost heeft God, die troost heeft Christus, die troost heeft de Heilige Geest. Die troost heeft de hemel en de hemel is niet ver van u. Ik kom en vraag u: Wat is uw troost? en ik zeg u, die hunkert naar troost, dat de troost, waarvan ik spreek, *uw* troost is.

„Hoe weet gij dat?” Ja, dat weet ik uit eigen ervaring! Ik heb haar zelf niet verworven en heb haar zelf niet uitgedacht. Ik zie ook niet op uw waardigheid, op uw vroeger gedrag of op uw tegenwoordige vertwijfeling. Ik reken niet met het feit dat gij vleesch zijt, nee, juist omdat gij vleesch zijt kom ik tot u met deze troost.

Ik vraag u niet of ge treurend en zeer bedroefd zijt, dat geloof ik wel van u, ja, juist daarom kom ik!

Ik vraag u niet, of ge u bevindt in de angst der hel, dat weet ik heel goed, juist daarom kom ik tot u met deze vraag en zeg u: de troost, de eenige troost is *uw* troost!

Nu vraagt gij mij voor de tweede maal: „Hoe weet gij dat?” Zie, door de troost, waarmede God mij getroost heeft, weet ik dit.

Toen de troost tot mij kwam, lag ik in de hel en was ik bedroefd tot in het diepst van mijn ziel. En zoo dikwijls als deze vraag van de catechismus tot mij komt, lig ik in de hel en almachtige genade is noodig om mij uit de diepte te trekken en mij te verlossen uit deze banden. Ik weet het dus door de troost die ik zelf ontvangen heb. Ik was deze troost niet waardig, toch kwam zij tot mij. En nu kom ik tot u met dezelfde troost. „Ja”, antwoordt gij mij, „gij hebt deze troost kunnen aannemen, gij waart ondanks alles veel beter dan ik”. Nu, dan zal ik het u nog duidelijker zeggen, hoe ik weet, dat deze troost *uw* troost is, opdat gij er des te zekerder van zijt. Ik weet het boven alles hieruit: omdat er Eén stond op Golgotha, Zijn rug ten bloede toe gegeeseld, Zijn handen gebonden, de doornen kroon gedrukt op Zijn onschuldig en heilig hoofd. Iemand riep: „Ziet, de mensch!”

Alle troost komt van Hem! Hij hangt aan het kruis en Hij roept, nadat hij voor de overtreders gebeden had: „Het is volbracht!” Vertwijfel en aarzel niet waar zulk een liefde sterft, — en pas er voor op dat ge niet aan uzelf en aan uw ellende vasthoudt. Wanneer ge iets met uw naaste hebt, maak het in orde, want Jezus heeft gezegd: „Al wat gij begeeren zult in Mijnen naam, dat zal ik u schenken”. Daarom! maak alles in orde naar Gods wet, gij man met uw vrouw, gij vrouw met uw man, gij kind met uw moeder en kom dan, zonder dat er iets goeds aan u is! Dan komt deze eerste vraag van de catechismus ook tot u en zij roept u toe: *uw* troost! Amen.

II. NIET MIJN EIGEN MEESTER.

Wij behandelden de eerste *vraag* van de Heidelberger in de morgendienst. Laten wij nu iets in ons opnemen van het *antwoord* op deze vraag.

Ik heb gezegd, dat deze vraag uit de hooge hemel neerdaalt in de gemeente.

De vraag wordt gericht tot jong en oud, zij vraagt niet in de eerste plaats of men dood of levend is; voor alle dingen komt zij met al het heil uit de volheid van Christus.

De vraag komt tot de gemeente des Heeren, en hij, die de vraag stelt, denkt daarbij aan het bezoek, dat de Koning der koningen aan Zijn stad heeft gebracht. Hij bedenkt hoe de Koning in deze stad beloofd en gezworen heeft, dat Hij haar voor eeuwig Zijn gunst en genade, Zijn steun en bescherming schenken zal. Hij, die de vraag stelt, denkt dus aan het verbond Gods, het eeuwige verbond van Zijn genade. Al is nu een kind nog niet bekeerd, nog niet levend gemaakt, toch komt hij met deze vraag, in het geloof, dat de kinderen behooren tot het verbond Gods en Zijn gemeente (daarom ontvangen zij de doop als zegel van dit verbond).

De onderwijzer ziet dus op het verbond Gods en *niet* op het vleesch. Hij ziet op de verdiensten van Christus, op wat Christus gedaan en geleden heeft! Hij ziet niet op het vleesch, niet op de mensch, hij vraagt niet naar verderf en dood, om zich daardoor te laten afhouden. Neen, zijn vraag komt tot de menschen zooals het licht in de duisternis kwam, toen duisternis op de afgrond was, en God sprak: „Daar zij licht!” en daar werd licht.

Ann de waarheid Gods laten wij het over h^oe, waar en wanneer de vraag blijft haken. Haakt zij vast in ons hart, dan komen wij in verlegenheid. Er komt belijdenis van zonde en schuld en een hartelijk verlangen van zonde en schuld bevrijd te worden en zeker te weten dat God, de hooge God, ons aanneemt en genadig is.

Er is dus volgens de regelmaat des geloofs een overgang aanwezig tusschen vraag en antwoord.

Heeft deze overgang plaats gevonden, zoodat men zeggen kan: „Mij, ook mij is barmhartigheid bewezen”, dan zijn er oogenblikken waarin men terstond vol vreugde het antwoord op de vraag geeft. Doch meestal geschiedt dit langzamerhand.

Tusschen vraag en antwoord ligt dus: belijdenis van zonde en schuld, van eigen verlorenheid, maar ook het verlangen dat men in Christus gevonden worde.

Jesaja 61 : 1 ligt er tusschen: „de Geest des Heeren is op mij”, zegt Christus, „daarom heeft Hij Mij gezalft. Hij heeft Mij gezonden om de ellendigen te verkondigen”.

Nu, wat moeten wij dan verkondigen? Moeten wij misschien zeggen dat zij zichzelf van hun ellende verlossen moeten? of juist het tegendeel, dat zij door God van hun ellende verlost zijn, zoodat deze hun niet schaden zal? Ik voor mij kies het laatste: de gebrokenen van harte — er zijn dus alleen maar wonden — te verbinden; de gevangenen — die in de macht des duivels zijn — vrijheid uit te roepen en de gebondenen — uw zonde en hartstocht — opening der gevangenis! Steeds weer te prediken het aangename jaar des Heeren en de dag der wrake onzes Gods. Te zeggen, dat God u recht zal doen tegenover al uw vijanden en u een dag des heils bereidt. Dat Hij zal troosten alle treurigen — hen dus die bedroefd zijn over hun zonde, hun ellende en bederf; bedroefden, die door niemand zijn op te monteren, die door niemand en niets ter wereld te troosten zijn.

Er zijn allerlei bedroefden, ook zulken, die klagen dat hun droefenis hen tot vertwijfeling brengt en dat hun ellende zóó groot is, dat er geen mensch te vinden is ellendiger en zondiger dan zij.

Tot alle treurigen zonder onderscheid komt de prediking. Het moet een almachtig God zijn die al deze menschen troosten wil en dat ook doen kan. Het gaat nog om één of twee, drie of zeven bedroefden te troosten. Maar alle treurigen! — Hij moet wel een zee vol troost hebben om dat te kunnen doen.

„Om den treurenden Zions te beschikken”, niet alleen troost, maar nog veel meer: een bruiloft, de heerlijkste en meest zegenrijke dag van hun leven, „dat hun gegeven worde sieraad voor asch, vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs — de kleederen der gerechtigheid — voor een benauwde geest”.

De vraag: „wat is uw eenige troost beide in leven en in sterven?” heeft op deze wijze de uitwerking, dat de geloovige in

zijn antwoord als met leeuwenmoed beziel wordt. Ik zeg: met leeuwenmoed; want er behoort buitengewone moed toe om hier te antwoorden, zóó te antwoorden, met het antwoord dat de Catechismus ons in de mond legt. Maar den rechtvaardige wordt de moed ingestort van een jonge leeuw! Ja, zonde te zien en genade te gelooven! God niet te zien, Christus niet te zien en toch te belijden dat wij Hem liefhebben. Onze verlorenheid aan den lijve te ondervinden en desondanks te getuigen: ik ben gered!

Behoort hier geen moed toe? Wat zijn de Reformatoren toch moedige mannen geweest, dat ze het niet alleen gepredikt hebben en voor zichzelf op deze wijze geantwoord hebben, maar dat ze ook anderen leerden zóó te getuigen.

Nu het antwoord. Wat zegt de leerling? Hij zegt in de eerste plaats: „dat ik met lichaam en ziel, beide in leven en in sterven, niet mijns, maar mijns getrouwen Zaligmakers, Jezus Christus, eigen ben.”

Wat zegt hij? Allereerst zegt hij: ik ben mijn eigen meester niet. Ja, dat is nu eens een weldaad, zooals ik geen tweede ken, en te gelijker tijd de allerhoogste roem.

Ziet, God heeft alles onder de zonde besloten. Van het oogenblik af dat Adam van Hem afviel, heeft Hij de mensch aan zichzelf overgelaten. Zodoende werd de mensch zijn eigen meester, en dat bevalt hem! Ieder mensch zoekt van nature zich zoo veel mogelijk van de tucht Gods te onttrekken. Hij wil zichzelf handhaven, en bij alle menschen komt het openbaar, dat zij spreken, zooals geschreven staat: „Laat ons Hunne banden verscheuren en Hunne touwen van ons werpen”. De mensch is dus overgelaten aan zichzelf — wat moet men nu met hem beginnen?

Hij is blind en dood, wil ook niet anders, wil zijn eigen meester blijven en alles op alles zetten om God opzij te schuiven en zich van God te ontslaan.

Het is treurig, maar het is niet anders.

Zelfs de mensch, die anders wil, valt het dikwijls zwaar om onder de tucht te blijven; ook hij zou zich vele malen aan de tucht willen onttrekken.

De rechtvaardige, die ons de zonden onder het oog houdt, vinden wij een lastig man, wij zouden hem wel weg willen kijken en konden wij hem uit de weg ruimen, wij deden het. Als dat niet gaat, beginnen wij zoo iemand allerlei uitvluchten voor te gooien, opdat de rechtvaardige ons toch vooral niet het vuur te na aan de schenen legt. Het liefste komen wij voor de dag

met onze twijfel aan dit en aan dat, zitten stom als een visch voor ons uit te staren, weten niets en hebben niets. Niet één mensch komt in de kerk, als God hem niet trekt en wanneer de Overheid er niet steeds achter heen zit, zou geen kind naar school gaan. God is echter zoo barmhartig, dat Hij wil dat kerken en scholen blijven bestaan. De jongemannen en de jonge vrouwen denken ondertusschen: „och, zoolang als ik nog blijf die ik ben, gaat het goed! Ik heb wel gehoord van „bekeerd worden”, maar ik wil dat zoolang als ik kan uitstellen. Want is het eenmaal zoover, dan is het vroolijke leventje van nu afgeloopen.”

De leerling, die op onze vraag antwoordt, laat echter een ander geluid hooren.

Hij kende dat ook, hij is ook zijn eigen meester geweest, maar onder het licht van de Heilige Geest heeft hij over die toestand een helder inzicht ontvangen. Toen heeft hij gezien hoe ongelukkig de mensch is, zoolang hij aan zichzelf overgelaten blijft, zoolang hij buiten de genade leeft.

Zulk een mensch ziet zijn schande voor zijn eer aan, zijn verderf voor zijn geluk; alle duivelen houdt hij voor louter engelen. Het schijnt zelfs de gelukkigste toestand ter wereld te wezen, zijn eigen meester te zijn. Men leeft in de meening vrij te zijn en wil zijn vrijheid voor geen geld loslaten. De dienst Gods ziet men aan voor slavernij, de weg ten hemel lijkt een weg die eindigt in de gevangenis en in de hel.

Kijk maar naar de jonge menschen en de volwassenen: wanneer men hen aanpakt dan worden zij boos of beginnen te huilen alsof hun hoofd er af moet.

Zoo dwaas is de mensch nu eenmaal.

Wanneer gij tot hem spreekt over de hemel, de zaligheid en de verlossing, dan begint hij, als hij een teer en kinderlijk gemoed heeft, te huilen alsof hij in de vlammen moet. Is hij wat harder, dan denkt hij: „dat weet ik allang, dat bezit ik reeds” en hij zet er zich overheen. In alle landen leven zeer veel menschen, vooral in ons dal, die denken dat ze het bezitten en die zichzelf toch schromelijk bedriegen.

Ik ben mijn eigen meester niet. De leerling heeft ondervonden wat dat is: „Zijns eigen zijn”. En ook heeft hij ondervonden wat het is: zichzelf te verliezen, zichzelf kwijt te raken, los van zichzelf te worden. Dat heeft hij ook ondervonden.

Het gaat er mee als met een schaap dat zich een tijdlang op alle mogelijke manieren verzet, maar toch ten langen leste door den slager gegrepen en op de slachtbank neergelegd wordt.

De mensch zal alles op alles zetten om zijn eigen meester te blijven. Voor driehonderd jaar doodde men op allerlei manieren die menschen, die de heerschappij van den grooten Koning Jezus verkondigden.

Men wilde tot elke prijs blijven in de banden, waarin men gebonden lag!

De mensch, ook wanneer hij iets beters kent, zal alles in het werk stellen om het leven in eigen hand te houden, hij wil er alles op zetten en er alles voor opofferen om toch maar zijn eigen leven als een buit weg te dragen. Als een drenkeling houdt hij zich krampachtig aan zijn leven vast. —

Van vrijheid te droomen, van vrijheid te spreken is heel iets anders dan werkelijk vrijgemaakt te zijn.

Ik zeg u, de leerling heeft helder ingezien wat hij deed om zijn eigen meester te blijven; nu juicht hij en is vroolijk en opgewekt, omdat hem de gelegenheid gegeven wordt óp te ademen en te zeggen: ik heb mijzelf verloren! Er ligt niets meer voor mijn rekening! Dat wil zeggen: ik ben niet meer mijn eigen meester! ik dacht vroeger dat ik mijzelf moest zalig-maken, maar dat heb ik nu anders leeren verstaan. Ik dacht vroeger dat ik mijzelf zalig kon maken, maar dat heb ik nu anders ondervonden. Ik dacht vroeger: wanneer bij mij het willen en het loopen niet is, dan geeft het niets! ik heb het nu anders beleefd. Ik heb het nu opgegeven en ik geef het op, en Gods genade geve dat ik nooit weer begin met wat alleen de dood brengt. En wanneer ik toch weer begin, dan zij Hij mij zóó genadig, dat het werk mij onder de vingers tot asch verbrandt.

Wat is de vrucht van al mijn werk, mijn regeeren, mijn arbeid om mijzelf zalig te maken? Een vrucht waarvoor ik mij schaam! Die vrucht was de dood, een dood, die ik nog duchtig in mijn leden voel.

Thans weet ik echter ook door ervaring: ik ben niet meer mijn eigen meester, ik behoor mijzelf niet toe! Zaligheid, goede werken, heiligmaking, rechtvaardigmaking en volharding, dit alles hangt niet van mij af! Zonder mijn toedoen werd ik geboren. Zonder mijn toedoen word ik zalig!

De onderwijzer heeft gedacht aan het verbond: ik zal mijn wet in uw harten schrijven; ik zal maken, dat gij in mijn rechten en inzettingen wandelt; gij zult van Mij geleerd zijn, opdat gij vrede hebt; uw zonde, wetteloosheid en misdaad zal ik in het geheel niet meer *gedenken*, ja, ik wil u genadig zijn.

Aan dit verbond heeft de onderwijzer gedacht: Ik behoor mij-

zelf niet toe, ik ben mijn eigen meester niet!

„Ja, maar dat is toch een gevaarlijke leer!”

Och, of ik eenmaal of duizendmaal predik, dat gij u bekeeren moet, gij doet het toch niet.

Wanneer ik, eenmaal of honderdmaal, met of zonder tranen, tegen de kinderen zeg: „Arme kinderen, straks doet gij belijdenis, en wanneer het met u niet tot Leven, tot wedergeboorte komt — — wat zegt de Heere Jezus ook weer?” dan antwoorden zij:

„Wie niet wedergeboren wordt, die kan het koninkrijk Gods niet zien”. „Gelooft gij dat?” — „Ja, dominee!” en verder is er geen belangstelling.

Op dezelfde wijze kan men tot volwassenen zeggen: „met al uw kennis mist ge toch de Heilige Geest,” maar zij slapen rustig door.

De onderwijzer nu, komt langs een andere weg en zegt: „Gij zijt uw eigen meester niet, ik neem u de zaligheid geheel uit handen, niet één zucht en niet één traan zult gij bijdragen tot uw verlossing, alles zult gij ontvangen uit louter genade en erbarming! Opdat het Woord vervuld worde: Ik ben gevonden van degenen die naar Mij niet vraagden, Ik breid mijn handen uit tot een volk, dat meent iets te verstaan en het verstaat niets, het huichelt Mij alleen wat voor. Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten.”

Waar is raad voor een mensch die, in radeloosheid, zich radeloos verloren voelt? Is ook dan nog raad, wanneer de vraag hem zóó opschrikt, dat hij zich aan alle kanten verloren weet? Zeer zeker, dan verwacht de mensch niets meer van zichzelf; hij schreeuwt naar God, zijn God in de hemel, op Hem slaat hij het oog en zegt: „God, ik ben Uw schepsel, ik heb U de rug toegekeerd; welk een zonde, nu lig ik hier in mijn bloed! Hoe dikwijls heb ik de zonde afgezworen, nu lig ik hier in mijn verderf, het is uit met mij!

Mijn God! Als Gij mij nog redden wilt uit mijn dood, uit de hel waarin ik mij bevind, dan zult Gij Uwe genade verheerlijken als nooit tevoren, als bij geen ander mensch!”

God wil Zijn uitverkorenen uit de banden van Satan en van de heerschappij der zonde verlossen en Zijn waarheid zal blijken waarheid te zijn.

Alles wat de mensch, ook de vroomste, voor zijn zaligheid doet, is niet anders dan een handhaven van het eigen ik. Alle gedachten: „ik moet zoo of zoo zijn” staan God in de weg. — Wat is uw eenige troost?

„Dat ik niet meer overgelaten ben aan mijzelf, dat God van mij en uit mij heelemaal niets meer verwacht.” Hij is het alleen en Hij zal alles geven. Hij is het alleen en Hij heeft alles gegeven, wat gij had moeten aanbrengen; en omdat gij het zelf niet grijpen kunt, smeeek om genezing van uw lamme hand. Doe uw mond wijd open, de Heere zegt toch: „ik zal hem vervullen!”

Kunt gij uw mond niet opendoen? Zucht dan.

Zijt gij in een toestand waarin gij zelfs niet meer kunt zuchten, omdat van verdriet een brok in uw keel schoot, zie, juist dan komt de Heere met Zijn adem, met Zijn Geest, met Zijn genadevol Woord, juist wanneer gij het allerminst verwacht, precies op het uur en de minuut als gij de moed laat zakken en denkt: Nu is alles voorgoed voorbij.

Juist dan fluistert Hij in uw oor: „Welgelukzalig is hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is.” — —

Ik ben mijn eigen meester niet meer, ik heb mijzelf verloren. Ik behoor mijzelf niet toe, ik heb mijn weg verloren, ik heb alle vorige dingen verloren, ik heb alle vroegere heerschappij verloren, ik heb al mijn vroeger kunnen en willen verloren, ik ben mijn eigen meester niet!

Het heeft veel gekost vóór het zoover met mij was. Welk een weg! welk een troosteloosheid, welk een bekommernis, juist toen de overgang kwam tot de belijdenis: „Ik ben mijn eigen meester niet”, totdat ik er over getroost werd dat ik van mijzelf ben losgemaakt! —

Wat is dat voor een zaligheid: losgemaakt te zijn van zichzelf? God schenke u de genade van Zijn Heilige Geest, opdat gij ondervinden moogt welk een zaligheid dat is.

Dan heeft men geen handen en voeten meer, hoofd noch wil, dan drijft men op genade. Men heeft geen goede werken meer, geen goede voornemens meer. Men weet dan: alles wat van de mensch komt is verdorven, van hem is niets goeds te verwachten.

Het is òf van de mensch òf het is van God.

Moet het van de mensch komen, dan kome het van de mensch. Moet het van God komen, dan kome het van God.

Evenmin als de mensch er iets toe bijgedragen heeft dat hemel en aarde geschapen zijn en dat hij geboren is, evenmin draagt hij er toe bij dat een nieuwe hemel en een nieuwe aarde voor hem gemaakt zijn en dat hij zalig geworden is.

Aan de schepping van hemel en aarde heeft hij niets gedaan.

Wat de hemel betreft, heeft hij zich, zoolang hij kon, verzet om toch vooral niet binnen te komen.

Wat van de mensch is dat is van de mensch, zijn wijsheid is daarom menscheijk, dat wil zeggen duivelsch.

Wat van God is dat is van God, en omdat het van God is, is het almachtig.

Ik ben niet mijns, maar *mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen*. Toen de leerling er nog niets van wist, dat hij het eigendom van Christus was, was hij het toch reeds.

Want op het oogenblik, waarin men zichzelf verliest, hoort men de stem des Heeren: „Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb ik u getrokken met goedertierenheid”.

Dan verstaat men ook des Heeren gebed: „Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven, en zij hebben Uw woord bewaard. En nu, verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelven, met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was.”

Dan ziet men terug in de eeuwigheid, een eeuwigheid zonder begin.

Daar heeft de Vader mij, u, aan den Zoon geschonken.

Dat is niet iets van vandaag of gisteren, het is een sedert lange tijd uitgemaakte zaak.

Het was reeds een uitgemaakte zaak tusschen den Vader en den Zoon, lang voordat de mensch het levenslicht zag, lang voordat de wereld gegrondvest was.

De Vader had mijn naam, uw naam geschreven in het boek van Zijn eeuwige liefde en gaf ons, u en mij, aan den Zoon.

„Mijn Zoon, indien Gij dezen redden wilt, indien Gij Mij toebrengen wilt datgene, wat noch dezen noch de engelen Mij toebrengen kunnen, zoo zult Gij zijn de Eerste onder de broederen, hun Koning, hun Hoofd. Maar dit zeg Ik U: Wanneer Gij deze opdracht aanneemt, dan moet Gij haar ook volbrengen. Wanneer Gij een begin maakt om deze verlorenen te redden, dan moet Gij hen ook volmaken in Uzelf, opdat zij zonder vlek of rimpel voor Mij staan.”

Dat is de eeuwige Raad des Vredes. — —

Daarom: ik ben, zonder eenige verdienste mijnerzijds, het eigendom van mijn getrouwen Heer en Heiland Jezus Christus.

Dat stond van eeuwigheid vast, dat is van eeuwigheid bepaald en uitgemaakt door de overgave van den Vader aan den Zoon; toen gaf Hij mij, arme verloren zondaar, over aan den Zoon, om mij volkomen te rechtvaardigen, te heiligen, te verlossen en door alles heen te dragen.

Zoo ben ik Zijn eigendom geworden — — ten tweede doordat Hij mij heeft vrijgekocht. Hij heeft een losprijs van oneindige waarde voor mij aangebracht. Hij heeft voor mij met niets minder betaald dan met Zijn eigen eenig goddelijk bloed. Dat heeft uitwerking!

Zoedoende is er geen penning meer te betalen. Voor alle, ja, voor mijn ontelbare zonden heeft Hij genoeg gedaan, en zoo heeft Hij mij vrijgekocht.

Toen heeft de Zoon gezegd: Nu zijn zij Mijne, zij waren Uwe, en Gij hebt hen aan Mij gegeven, en zij zullen één zijn in Mij, Ik in hen en zij in Mij en zoo in U. — Dat Hij gekomen is om ons vrij te koopen met een losprijs van oneindige waarde, staat op elke bladzij van de Heilige Schrift geschreven.

Zoo ben ik dan Zijn eigendom.

Gij ziet allen wel dat ik zelf geen penning betaald heb. Hij heeft alles alleen gedaan. Toen Hij voor mij de losprijs betaalde, lag ik nog op de galeien, aan de ketting, in de gevangenis van duivel en zonde, en ik zuchtte onder hun heerschappij. De wet was een strenge man, bij hem moest alles in orde zijn, er mocht niets aan mankeeren, maar onder dit zwoegen was ik voortdurend ziek en niets kon ik goed doen. De kinderen, die ik hem ter wereld bracht, stierven allen.

Maar de Heere heeft overwonnen, Hij heeft den sterke zijn roof ontnomen, zoodat wij mogen zingen: Hij is opgevaren in de hoogte, en heeft de gevangenis gevankelijk gevoerd.

Hij heeft gaven genomen, om uit te deelen onder de menschen; ja, ook de wederhoorigen, om bij Hem te wonen; o Heere God! Zoo heeft Hij de gevangenis ingenomen, gevangengenomen, en tot den duivel gezegd: „de Heere schelde u, gij satan, ja, de Heere schelde u, die Jeruzalem verkiest. Is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt?”

Hij heeft nog meer gedaan. Hij is in mijn arm hart gekomen met Zijn Woord, met Zijn Geest, Hij heeft mij gevonden op de grens van ondergang.

Ik had nooit oftentimes kunnen denken dat Hij mij zou gevonden hebben, want ik was veel verwerpelijker dan alle verlorenen. Pas later heb ik gehoord van zijn eeuwige Liefde. En ik heb ook pas later verstaan, dat Hij mij heeft vrijgekocht. Hij is echter tot mij gekomen met Zijn Woord en met Zijn Geest. Toen ben ik boos geworden en ik wilde mij niet door Hem laten vinden, ik heb mijn huis gebarricadeerd! De Heere Jezus mocht vooral niet binnenkomen! Met mijn tranen en gebeden, met mijn zonden ging ik dwars tegen Hem in — zoo-

doende vertrok Hij. Daarna wilde ik weer dat Hij zou binnenkomen. Toen Hij aanklopte, wilde ik Hem toch weer niet open-
doen. Maar Hij was sterker dan ik, Hij sprak over niets dan
vrijmachtige liefde, goedheid en erbarming. Kort en goed: of
ik wilde of niet, Hij is mij te sterk geworden en heeft mij over-
mocht. Hij heeft mij, of ik wilde of niet, het hart ontstolen door
Zijn almachtige liefde; ik was het kwijt, ik weet zelf niet hoe.
Toen greep ik Hem vast en riep: „Gij zijt voor eeuwig mijn
Heiland en ik ben Uw eigendom!” En het was uit met mijn
verzet en — — met mijn nood! Amen.

III. VOOR AL MIJN ZONDEN.

Verleden week hebben wij gesproken over de beteekenis van
het zichzelf verliezen en het eigendom van Jezus Christus zijn,
beide in leven en in sterven.

Wanneer wij van harte zeggen mogen: „Ik ben niet meer mijn
eigen meester!” hoe gelukkig, voor eeuwig gelukkig zijn wij
dan, temidden van alle tegenspoed! Hoe blijft onze innerlijke
rust onaangetast temidden van alle levensonrust! Ja, dan blijft
er vreugde in onze ziel bij alle droefenis. Zoo echt, zoo sterk,
zoo nuchter. Dan ligt het leven niet stil, neen, hoewel wij vaak
klagen moeten:

Mitten wir im Leben sind
Von dem Tod umfassen.
Wen suchen wir, der Hülfe thu',
Dass wir Gnad' erlangen?

het Leven laat er op volgen:

Das bist Du, Herr, alleine!

Neen, al moet het Leven ook worstelen met de dood, het delft
niet voorgoed het onderspit, steeds richt het zich weer op!

Wat heeft de arme wereld aan te bieden?

Achter alle klatergoud en pracht is lijden verborgen, achter
alle uiterlijke vroolijkheid koestert de ziel geen blijde ver-
wachting maar angst der hel.

Wanneer wij echter het eigendom van Jezus Christus zijn, mo-
gen wij aangaande dit en het toekomstig leven zeggen: „De
snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja, een schoone
erfenis is mij geworden” (Ps. 16 : 6).

De duivel moge vele barricades voor ons opwerpen, toch bre-
ken wij er door, want de genade van Christus, door welke wij
geroepen zijn, is machtiger dan alle tegenstand.